

TOGAF 9 veel consistentier

27 maart 2009 door: Mieke Mahakena en Dave van Gelder

Begin februari is TOGAF 9 gelanceerd door The Open Group. Deze standaard is een goed uitgewerkt en gedegen architectuurraamwerk, gebaseerd op de architectuurervaringen van honderden bedrijven.

Hij combineert en structureert best practices afkomstig uit een groot aantal architectuurraamwerken en brengt die best practices met elkaar in verband.

Is versie 9 beter dan versie 8? Als docenten worden wij regelmatig geconfronteerd met opmerkingen over inconsistenties in TOGAF 8. The Open Group heeft zich deze kritiek aangetrokken met als resultaat dat de consistentie in TOGAF 9 is verbeterd.

Ook de certificering is enorm verbeterd. Er is onderscheid gemaakt tussen een foundation- en certified-certificering. Het bijbehorende foundation-examen test de kennis over en het inzicht in TOGAF 9 met de gebruikelijke multiplechoicevragen. Voor het certified-examen wordt gebruikgemaakt van scenariogebaseerde vragen waarmee vooral analyse en toepassing worden getoetst.

Hoewel omvangrijk (de specificatie is ruim zeventienhonderd pagina's) is TOGAF 9 zo opgezet dat een organisatie eenvoudig de relevante delen kan selecteren. De duidelijke structuur waarin proces, content, technieken en richtlijnen, architecture capability en governance uit elkaar zijn getrokken, maken het mogelijk om per bedrijf de relevante elementen te selecteren en te integreren met eigen invullingen.

De resource base uit TOGAF 8 is vervangen door een aantal concepten dat is opgenomen in TOGAF 9. Voorbeelden zijn het architecture capability framework, het architecture content framework en de architecture repository. Ook zijn architectuurstijlen en invalshoeken, zoals SOA (service-oriented architecture) en security-architectuur, nu in aparte hoofdstukken beschreven.

Bij de concepten zijn voorbeelden beschreven die laten zien hoe de concepten toegepast kunnen worden. Zo kan men een beter beeld krijgen van wat er met de concepten wordt bedoeld en welke consequenties het toepassen ervan kan hebben.

Het nieuwe architecture capability framework beschrijft hoe een architectuurfunctie ingericht kan worden. Het benoemt de rollen met bijbehorende kennis en ervaring en beschrijft welke rol de architectuurfunctie daarbij speelt. Ook wordt de relatie met ontwerpmethoden, projectmanagementmethoden en operations-managementmethoden gelegd.

De beschrijving van het architectuurproces van TOGAF 8 is in TOGAF 9 verbeterd en consistentier gemaakt. Als architect heb je behoefte aan inzicht in welke producten en tussenproducten je op moet leveren en in hun onderlinge relaties. TOGAF 9 beschrijft een aantal concepten dat je daarbij kunt gebruiken.

De architecture repository is bedoeld voor de opslag van alle tussen- en eindproducten. Daarbij wordt de relatie met andere repositories, zoals de CMDB (Configuration Management) niet vergeten.

Het in TOGAF 8 gebruikte 'enterprise continuum'-concept is nog steeds aanwezig, maar wordt nu gezien als een categorisering van de inhoud van de architecture repository.

Een belangrijke toevoeging in TOGAF 9 is het architecture content framework. Dit is bedoeld voor de architect om inzicht te hebben in en overzicht te houden over alles wat hij oplevert. Dit raamwerk gaat vergezeld van een metamodel. Het raamwerk bestaat uit een basisdeel dat, waar nodig, aangevuld kan worden met uitbreidingen. Het metamodel beschrijft alle dingen die voor een architectuur van belang zijn en hun onderlinge relaties, zoals actors, roles, businessservices en principes.

Dit metamodel is natuurlijk prima te koppelen aan architectuurtalen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er in oktober 2008 binnen The Open Groep een ArchiMate Forum is gestart en dat binnenkort een eerste versie van ArchiMate door dat forum gepubliceerd zal worden. Voorafgaand aan de invoering van TOGAF 9 staat men voor de keuze om een standaardwerkwijze in te voeren voor de enterprise-architectuur. Net als projectmanagers en systeemontwikkelaars hebben ook architecten behoefte aan een standaardwerkwijze met goed gedefinieerde processen en producten ter ondersteuning van hun werkzaamheden.

Een veel gemaakte fout is dat een klein groepje architecten van een centrale architectuurafdeling aan de slag gaat om de architectuurfunctie in te richten. Waar ze normaal gesproken keuzes maken op basis van principes en veel aandacht geven aan stakeholdercommitment, lijken al die goede gewoontes naar de achtergrond te verschuiven als het om de inrichting van het eigen werk gaat. Ons advies is dan ook: maak van de inrichting van de architectuurfunctie een architectuurproject.

Architecten die in dit project meewerken, hebben een dubbelrol: ze zijn architect voor de inrichting van de architectuurfunctie en ze zijn stakeholder in het architectuurtraject. Het is belangrijk deze twee rollen uit elkaar te halen.

Personen die samenwerken met architecten dienen als stakeholders bij het project betrokken te worden. Samen dient men te bepalen wat van TOGAF 9 gebruikt gaat worden en hoe dat gebeurt. Architecten moeten TOGAF 9 in detail kennen, de overige stakeholders hebben genoeg aan hoofdlijnen.

Kortom, hoewel TOGAF 9 niet perfect is, is het rijp om op grote schaal toegepast te worden. Het is van belang de inrichting van de architectuurfunctie als een architectuurproject te zien en TOGAF 9 ADM en andere TOGAF 9-concepten te gebruiken om dit project in goede banen te leiden.

Mieke Mahakena is architectuurtrainer en architect bij Capgemini. Dave van Gelder is 'global architect' bij Capgemini en voorzitter van de Business Architecture Working Group van het Architecture Forum binnen The Open Group.